

(Contestar a la persona que presenti al conferenciant)

Il.lustríssim Sr. alcalde, senyores i senyors Regidors, amics tots :

Gràcies, en primer lloc per la deferència que ha tingut el Magnífic Ajuntament de Lloret de Mar, fent-me l'honor de poder-vos dirigir el PREGÓ DE SANT ROMÀ de l'any 2000. És una atenció que estimo i en la que la meva edat avançada, sens dubte, hi haurà inlPuit.

Gràcies, doncs, als qui m'han elegit i a tots vosaltres per la gentilesa de venir-me a escoltar.

Un PREGONER deu haver de fer com abans els "nuncis". Tocar la trompeta i dir :

'Por orden del Sr. Alcalde se hace saber... que el día 18 de Noviembre se celebrará solemnemente la Festa de Sant Romà, patró de la nostra vila. Que tothom vagi ben mudat, engalani les cases, escombri els carrers, vagi a l'Ofici Solemne i gaudeixi dels actes festius programats ... Cosa que se hace saber para general conocimiento". de todo el pueblo....

Aquí, com feia el "nunci" hauria de tocar altre cop la trompeta i anar-me'n.

Aquesta no crec que sigui la intenció dels organitzadors, ni de vosaltres que teniu la deferència d'escoltar-me i

amb l'excusa de la nostra Festa Major d'Hivern, us explicaré algunes anècdotes viscudes per mi ja fa molts anys.

Uns anys en què la gent, tenia també les seves festes i si no existien les creaven.

Nosaltres erem un grup de joves amb ganes de divertir-nos i s'ens va acudir la idea d'organitzar una Cabalgada dels Reis Mags. Mai en el poble s'havia celebrat un esdeveniment semblant

Dit i fet, ens vam posar a treballar.

El ¿Vestuari? ... Un parell de viudetes d'indianos de molt bon veure encara, ens varen proporcionar "gratis et amore" cortinatges, cobrellits, i robes unes més velles que d'altres, que les noies varen transformar en lluents vestits, capes, ... per a ses majestats i el seu sèquit.

Les corones, ... ^{que} us penseu! ... de cartró i folrades de paper dorat.

Els caballs negre i ros vam ser fàcils d'aconseguir.

Però el blanc, va ser tot una història. No en trobavem. Finalment algú ens va dir que a la pagesia de "Can Arbó" n'hi havia un, i que si no s'havia mort, era molt possible que encara el tinguessin.

I...sí!, encara era viu. L'Arbó ens va portar a la quadra, i allà estava : esquàlid, pelut i vell era la caricatura del que en un temps llunyà havia pogut molt bé ser una cavall blanc, però que veient-lo ara, l'inmortal "Rocinante" del Quixot al seu costat seria tot un Pura Sang.

I... va arribar la gran nit del dia cinc de gener de 1934.

Tota la gent molt il.lusionada va sortir al carrer, pares, mares, avis i molts de nens amb els fanalets encesos, esperant impacients, l'arribada de Ses Majestats.

I ... per fí, començà la cabalgata.

Davant de tot i, obrint pas hi anava l'alguatzil, tot test i vestit de gala. Li seguia el rei Melchor montant el seu cavall blanc, que era jo (el rei, no el cavall) rodejat de patges i torxes enceses. Tot seguit, tal com mana el protocol i, no menys espectaculars, els reis Gaspar i Balstasar. *RM*

JOSEP DOMENECH I EN JORN SALLA

La comitiva va anar avançant pel carrer principal, fent una curta parada a la plaça del Sant Pere.

En aquest punt va passar una cosa inesperada, no diré com un miracle, però gairebé, deixant en mí una empremta inborrable.

6

A uns tres metres de distancia, es trobava un nen d'uns quatre anys en braços de la seva mare. El nen tenia uns ulls brillants i penetrants, els quals estaven fixes contemplant la meva pobra "equestre".

estampa

De sobte, el nen s'alçà. Els seus ulls van brillar encara més i aixecant els braços va cridar,...si va cridar! :

- ¡¡¡Oh mare, quins camells!!!

Quelcom d'irreal va succeir, com si un llamp toqués de ple el meu cervell i em correqués per tota la medula; des de llavors, tot es va transformar en un somni il.lusori viscut a través dels ulls d'un nen, que per la seva gràcia, em va convertir en tot un Rei, montant un hermós camell, portant riques vestidures i al cap, una corona d'or i pedreria que enlluernava.

L'endemà, dia de Reis, un senyor amb certa cultura, se'ns va apropar i em va dir :

- ¡Noi! Anit et vaig veure. ¿Quina arrogància!, ¡Carai, quina dignitat!, de debó que semblaves un autèntic Rei.*
- I,és que ho era. **UN REI***

Ha passat més de mig segle des de llavors. La vida ha donat moltes voltes i jo també amb ella. He viscut grans i petits esdeveniments que han fet història i, m'he embrancat en diverses disciplines i aficions, una de les quals és la de mag-il.lusionista.

Molt s'ha escrit sobre el concepte il·lució.

— PER MI la IL·LUSIÓ va ser i segueix sent, el màgic impacte que va causar en mi, l'esclat de llum dels ulls d'un nen, al cridar :

-iiiOh mare, quins camells!!!.

Eren temps de postguerra. La gent tenia ganes de viure. Havíem oblidat la por.

Buscavem coses que ens il.lusionessin, encara que fossin amb truc.

Voliem tornar a somniar.

El poeta Emily Dickinson deia : "Per fer un prat s'agafa un trèvol, unes abelles i un somni. Amb el somni en tindràs prou si et falten les abelles"

I heus aquí que la màgia ens vingué com anell al dit.

Van haver-hi molt mags. Alguns de molt bons : "Si sobresurten espigues, és perquè hi ha un camp". d'elles

En aquest ambient vam crear a Lloret la colla "Los Vagabundos del Arte", que actuaven en places públiques els dies de mercat, sense guanyar ni un cèntim.

Hi havia l'avi Melcior Montero. Perdó... el mestre Melcior Montero i Vert. Ningú com ell sentia i interpretava la música popular.

Fent jocs de mans, dalt de l'escenari, escoltàvem l'avi Melcior acompanyant-nos al piano amb els seus pasodobles, valsos i jotes.

Els vanos de colors s'obrien sols quan ell tocava magistralment "La Violetera".

Aturem-nos un moment.

Amb els ulls de l'il·lusió i el somni, retrocedim 50 anys en el temps i escoltem la música d'aquest "cuplé", LA VIOLETERA, un dels més poètics i sentimentals que s'han escrit mai.

"Llévelo usted señorito
que no vale más que un real,
llévelo usted, señorito
cómprame usted este ramito
pa lucilo en el ojal"

Les seves notes representen, com cap altra música, la barreja de bohèmia, ingenuïtat i romanticisme que nosaltres portàvem a dins.

I, ja posats a somniar, que sigui el record del nostre estimat mestre Melcior Montero que ens la interpreti al piano.

.....
Hem escoltat el "cuplé" que popularitzà a tot el món Raquel Meller i hem pogut recordar l'Avi Melcior Montero, ànima musical no sols de la nostra colla, sinó de totes les agrupacions lloretenques relacionades amb la música.

Amb ell, recordem a tots els components del grup màgic d'aquell temps i que avui encara estan amb nosaltres, en la nostra estima i en el nostre record

i PELANTIA

Tornem a la màgia.

Els dies d'espectacle ens desplaçavem al matí al poble que fos. Feiem una "passada" pels carrers anunciant la funció del vespre amb tambors i pancartes i portant aixecat, com un pas de Setmana Santa, el llit de claus.

Després ens afegiem al mercat on hi muntàvem parades.

L'Antonet Fàbregas venia perfums orientals assegut sota una arcada de l'Alhambra i amb barret de moro. En Josep Mas, portava una gran càmera fotogràfica on es llegia "es retrata el pensament". En Jaume Fauria enllustrava sabates.

El professor LARA rompia ous de gallina davant les pageses i de dintre sortien duros de plata. L'avi Melcior tocava l'acordeón en mig d'una gentada que no sabia ben bé què passava. Jo, a sobre d'un tamboret manipulava cartes.

En Valentí Soliguer venia molinets de vent i en Joan Sala vigilava el llit de claus mentres venia manillars rovellats de bicicleta. L'Àngel Martínez ho immortalitzava tot fent-nos les fotografies que acabeu de veure.

I arribava la nit. Precedits d'una fantàstica marxa d'antorxes, s'entrava al teatre solemnement. Imagineu-vos lo espectacular que havia de ser

ENCENSES

aquesta comitiva d'antorxes en mig de ses muralles de Tossa.

S'iniciava la vetllada que tenia dues parts.

La primera de Màgia Occidental i la segona de Màgia Oriental, perquè no hi faltés de res.

En la primera part hi actuaven els mags lloretencs PROFESSOR DELRY (en Josep Maria Delrio) el GRAN COMPTE (en Juanito Abuyé) i el MAGO PIRULO (en Baldiri Pou).

I la segona part, que anunciàvem com a "Sessió Científica" (l'humor mai ens va faltar) hi actuaven el PROFESSOR STEVENS que era l'amic Esteve Fàbregas, un servidor que es feia dir ARTUR EL KADIR (que volia dir Arturo Cadirer) i el "temerari" GRAN INICIAT, fakir ALI BEL (el nostre bon amic Jordi Bonet) amb el terrorífic experiment "EL LLIT DE CLAUS".

L'espectacle, per l'època, era molt bó. Revestiem l'escenari amb cortinatges de seda de color verd fosc, que feien resaltar les nostres bates blanques de doctor, que ens deixava l'Ernesto Adler de la seva clínica.

El Fakir anava tot vestit de seda i amb un ric turbant.

En Jordi Bonet, feia, i va continuant fent, primers papers d'actor en el "Casal de l'Obrera" i els fenòmens de criptestèsia i catalèpsia voluntària que li passaven, els interpretava amb un verisme que l'espectacle, avui dia, el qualificarien d'impactant.

Era un espectacle de màgia digníssim, acompanyat sempre per la música en directe de l'avi Melcior Montero.

Si algun dia, com va passar-nos a Tossa en mig d'una tempesta, s'ens en anava la llum elèctrica i s'havia de continuar la funció amb antorxes enceses, l'efecte ja era súblim. Semblava l'estampa de la Inquisició; I si en mig de trons i llamps horrorosos, una gotera feia caure un rajolí d'aigua gelada sobre el pit nu del fakir, estés en el llit de claus, allò ja era digne de la poesia surrealista d'en JOAN BROSSA : Gran poeta, gran amic, molt aficionat a la màgia, a qui haig d'agrair que m'acompanyés en aquesta mateixa Casa de la Cultura, en l'última vegada que jo vaig actuar en públic,

Algun cop, anant pel món, havíem acabat al "cuartelillo", "invitats", diguem-ho així, per la Guardia Civil.

~~Cava que~~
~~l'Angel~~ anava amb nosaltres l'Angel Martínez, aleshores Jutge de Pau, allò **JA VA SER CLÀSSIC** = A la "justicia prender".

A PRINCÍPIIS DE SEGLE,

15

ALS ESTIUS, venia a Lloret la "Colonia Veraniega".

Alguns d'aquests veranejants tenien casa pròpia, d'altres la llogaven.

D'hotels n'hi havia un, el "Costa Brava" que s'anunciava amb lum elèctrica i aigua corrent en totes les habitacions, sis en total.

Una part dels veranejants, era gent adinerada, en canvi d'altres ho havien d'aparentar, sacrificant-se tot l'hivern per poder, en arribar l'estiu, llogar una minyona. Tot per veure si la "nena" o el fill "pescaven" un bon partit.

Moltes senyores estiuejaven soles a Lloret, perquè els seus marits continuaven treballant tota la setmana a Barcelona.

Els dissabtes arribaven amb l'autobús a la plaça de Sant Pere. Allà els esperaven, apart dels curiosos, els seus familiars i, després d'obligada abstinència - és un dir-, les seves ansioses mullers. El poble, irònic com pocs, va batejar l'autobús com: "El cotxe de la llet".

Era el Lloret pre-turístic. Encara es veia algun remat de xais pels carrers.

Algun vagabund fent ballar l'oso. El dentista amb les seves mones. Mossèn Torrent amb les caramelles.

Era el Lloret de les Cubanitas i del Governador Mazo Mendo; dels toldos a mar, de les restriccions i el racionament, de Can Droga i Can Badó Pastor, de Can Tossa Nou i de Can Tossa Vell.

I...temps de depravació amb la projecció de iOH! l'escandalosa pel·lícula "Gilda", i en Mario Cabré fent l'amor a Tossa a l'Ava Gardner.

I nosaltres per allà ennig. Fent el que feia tothom. Treballant i divertint-nos quan podiem.

Anant pel món, fent jocs de mans. M'han dit molt sovint, que era un mag de poble. És veritat i n'estic orgullós.

Igual que en Jorge Negrete :

*"Yo compongo mis canciones
pa que el pueblo me las cante"*

M'agradava més actuar per la gent de Lloret i pels pobles veïns. Mai m'han agradat els grans escenaris. No estic fet per a ells.

Quan representant a Espanya vaig actuar al Gran Casino de Ginebra, em va fer un gran favor això "de ser de poble" ó de "ser hijo del pueblo".

Us ho explicaré: Quan anavem als enterros a Lloret de Mar, sabiem que Mn. Joan i Mn. Torrent començarien amb 20 minuts de retard com a mínim. Es deia : a dos quarts per les dotze.

En aquell congrés Internacional de Ginebra com que s'actuava per ordre alfabètic, al dir-me Bernat, havia de ser dels primers.

Fet un feix de nervis, vaig arribar a tres quarts de quinze.

A Lloret el funeral encara no hauria començat però...allò era Suïssa la dels rellotges.

L'organitzador quan em va veure, em va deixar anar un esbronc en Anglès que el vaig entendre tot. Què tindran les esbroncades que s'entenen?

No em van fotre una empenta perquè sortís, ^{al excenari} però quasi...

Jo portava un cabreig de campionat.

A la mà portava un paquet de cartes. L'havia de llençar enlaire, ^{i d'allà} agafar-lo i que les cartes s'obrissin fent un vano de colors. Vaig decidir que, si fallava, sortiria de l'escenari i que tot se n'anés a fer punyetes.

Vaig llençar el paquet de cartes, el vaig agafar al vol i, el vano es va obrir perfecte. Em vaig parar un moment, vaig mirar el vano, vaig mirar al públic i, contra tota lògica, em van venir ganes de riure. Els nervis, amb l'emprenyament havien desaparegut i, vaig ser conscient que havia d'aprofitar aquella situació que mai més ^{seria} tornaria a oferir = ~~seria~~

També vaig demanar que la música de la "Violetera" acompanyés la meva manipulació.

Em van donar dos primers premis que, en justícia, els hauria d'haver repartit entre Mn. Joan, Mn. Torrent i Mn. Ramon, que tots tres deien els funerals de primera, els de segona i els de tercera, començant sempre amb més de vint minuts de retard.

Un **CAPTART** envoltat per l'aroma d'un excel.lent havá, el propietari del periòdic "El Noticiero Universal" em va explicar una història relacionada amb Lloret.

Es deia Don Francisco Peris Mencheta i estimava la màgia com poca gent. Temps enrera el seu pare, fundador del periòdic, era corresponsal de la guerra del Marroc, amb el seu Gurugú, El Barranco del Lobo i, una gran sangria en vides humanes.

Fent de reporter, en una trinxera, va sentir cantar - cridant a ple pulmó i a suïcida cos descobert, a un soldat alertant als seus companys d'una emboscada dels rifenys. Els seus companys van salvar la vida, gràcies a la seva potentíssima veu.

Un cop passat el perill, el nostre corresponsal va demanar al soldat que cantés. La seva brillant i bonica veu el va impressionar i va pensar que seria una gran pèrdua, que un "paco" (un tret) el silenciés per sempre.

Amb la complicitat del General Weyler, es varen inventar una enfermetat per a aquell soldat i, el van anar portant d'hospital en hospital : Melilla, Màlaga, Córdoba...

El soldat, ignorant de tot, fort com un toro, es preguntava : "Quin carai d'enfermetat tindrè?"

Ja a Barcelona, en la Capitania General li varen descobrir que, el lliurar-se d'aquell infern, ho devia a Don Francisco Peris Mencheta i a la seva prodigiosa veu.

Aquell soldat, que va ser protegit tota la seva vida per la família Mencheta, era el tenor Hipólito Lázaro que, més tard, amb èxit apoteòsic, portaria l'òpera de Camprodon i Arrieta "Marina" arreu del món, regalant-nos amb el primer i millor slogan que mai ha tingut la nostra vila :

*"Costas las de Levante
playas las de Lloret"*

(Can Mai Tanquis)

Als 91 anys es poden fer dues coses:

Fer cas al poeta Machado quan diu :

*"Al vol ver la vista atrás
se ve la senda que nunca
se ha de volver a pisar"*

O fer cas a la cançó més optimista que diu :

*"Recuérdame
que recordar
és volver a vivir".*

I sí, moltes vegades recordo aquelles sessions màgiques celebrades en el cafè viutcentista de Can Mai Tanquis, amb la seva enredadera que tapava la fassana i l'amabilitat d'en Pepitu, la Lola i la Tia Mercè, que ens deixaven passar les tardes a dintre, enmig de pescadors, terrassans i alguns cineastes que filmaven "Julia i el Celacanto".

Començavem poc a poc, sense pretensions, però aviat incrementàvem el ritme amb algun joc efectista. Després i encara el ritme, preguem que ningú aplaudís.

Després ja anàvem a per totes. Cartomàgia, mentalisme, manipulacions, mocadors de seda, vanos de cartes de colors, un xic d'hipnotisme i suggestió, en un ambient que s'anava caldejant i enrarint pel fum del tabac, la beguda i, el fort aroma de cafè, droga de la gent de mar. En aquest ambient, tot era possible!

Inclús acabàvem dient La Bona Ventura.

Quina meravella de sessions! ~~inoblidables!~~ Temps gloriosos de la nostra màgia! Màgia viscuda, autèntica, en què ajuntàvem il·lusió, misteri i fantasia.

¡Molt, pro Molt!-

la vàrem estimar aquella màgia que vàrem crear i, ^{que} més tard vàrem perdre!

i Qué bé que hi va aquí el passatge que canta en Jorge a l'Opera Marina:

"Pero amar qual amo a ella...
iYa nunca más! iYa nunca más!

I ■ Acabo amb "l'Últim Vals"

En aquells anys, el rebombori i cansament dels dies de la Festa Major, s'acabaven amb un lluit ball de nit a l'envelat que, en arribar a la matinada, l'orquestra donava per llest atacant "l'Últim Vals", vals repicat, alegre, ràpid, amb ritme de jota i el seu esperat "obligat de cornetí". Vals que es repetia quatre o més cops fins a deixar rendits a músics, parelles i al mateix cornetí.

Cansats i esgotats, però alegres i resignats anavem a dormir i, com que erem joves, ja somniavem amb les properes ballades de la Festa Major de l'any següent.

Mig segle enrera, hagués acabat aquest Pregó amb la música d'un altre "Ultim Vals" fort i valent, que vaig escriure cantant la lluita i l'esforç del Lloret de Mar de fa dos segles i que ^{avui} va ^{conquerir} el que ara tenim.

Hagués finalitzat amb "Velas al Viento" que amb música de l'avi Melcior montero posava punt i final a la nostra sarsuela "La Bella Dolores".

Però avui, agraint a Déu els anys que m'ha concedit, potser seria arriscat atrevir-me a fer un "Obligat de Cornetí".

I he pensat que, tant per la meva edat, com per l'hora del cap tard en què ens trobem, potser serà millor despedir-me de vosaltres amb les notes nostàlgiques d'una de les cançons populars més inspirades de la nostra costa marinera:

EL "TUM PA TAN TUM"

(Aquí començaria a sonar la cançó. Ningú al piano. Ningú a escena)

(Parlant sobre la música)

No sabem qui la va fer...és anònima...La va crear el poble...Potser alguns dels nostres pescadors, allà a la sorra, en una nit d'hivern, amb les mans al voltant del foc, mirant les estrelles...se'ls hi va ocorrer...

...Que des d'aquestes estrelles, el nostre Patró Sant Romà, vulgui donar a tot LLORET una felicitat FESTA MAJOR DE L'ANY 2000.

Sense perdre mai la il.lusió, que la il.lusió no és solsament màgia, la il.lusió també és amor :

Gràcies a tots.